

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل: کلبه فواین مصوبه و مقررات - گزارش کمیسیونها - صورت مشروح مذاکرات مجلسین - اخبار مجلس - انتصابات - آگهی های رسمی و لوازمی

شماره ۲۳۱۰

شنبه ۲۷ دی ماه ۱۳۳۱

سال هشتم

شماره مسلسل ۵۷

دوره هفدهم مجلس شورای ملی

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۵۷

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز ۵ شنبه

۱۸ دی ماه ۱۳۳۱

فهرست مطالب:

- ۱- طرح صورت مجلس
- ۲- تقدیم لایحه تمدید اختیارات آقای دکتر محمد مصدق نخست وزیر بقید دوفوریت بوسیله آقای کاظمی نایب نخست وزیر
- ۳- تقدیم لایحه الغاء عوارض دردهات بوسیله آقای وزیر کشور
- ۴- بیانات قبل از دستور آقای صفائی
- ۵- اعلام تشکیل جلسه خصوصی جهت تشخیص حدنصاب پس از استعفای آقای مکی
- ۶- اعلام تصمیم جلسه خصوصی راجع باستعفای آقای مکی
- ۷- تقاضای آقای نایب رئیس دائر اجرای ماده ۱۰۲ آئین نامه درباره آقای میراشرفی وانصراف ایشان پس از عنذرخواهی آقای میراشرفی
- ۸- تقدیم بودجه ۱۳۳۱ مجلس شورای ملی بوسیله آقای میراشرفی کارپرداز
- ۹- تصویب پیشنهاد آقای حاج سیدجوادی راجع به تنفس - ختم جلسه

مجلس ساعت ده و بیست دقیقه صبح بریاست آقای مهندس رضوی (نایب رئیس) تشکیل گردید

(۱- طرح صورت مجلس)

نایب رئیس - صورت اسامی غائبین جلسه گذشته قرائت میشود

(بشرح زیر بوسیله آقای ناظر -

زاده منشی قرائت شد)

غائبین با اجازه - آقایان: شاپوری

صراف زاده - خسرو قشقائی - عبدالرحمن

فرامرزی - مشار - اورنگ

غائبین بی اجازه - آقایان: دکتر

امامی - محمد حسین قشقائی - دادور

میلانی - پارسا - راشد - دکتر مکی

نایب رئیس - نسبت بصورت جلسه

مورخه سه شنبه ۱۶ دی ماه اگر نظری هست بفرمائید آقای کهبد

کهبد - بنده پریروز عرض کرده

بوهم که در این موقع حساس خود بنده

واهایی شهریار وساوجلاغ و گرج پشتیبانی

خود را نسبت بشخص آقای دکتر مصدق

ابراز میداریم که در صورت مجلس طور دیگر

نوشته اند تمنای اصلاح دارم

نایب رئیس - بسیار خوب آقای

نریمان

نریمان - در جلسه سه شنبه هفته گذشته بنده طرحی راجع بدیوان محاسبات تقدیم کرده بودم بافید یک فوریت استدعا می کنم که فوریتش مطرح شود و بکمیسیون مربوطه مراجعه شود

نایب رئیس - آقای شهیدی

شهیدی - تلگرافی است از پیشه وران و اصناف اصفهان راجع پشتیبانی از آقای دکتر مصدق تقدیم مقام ریاست می کنم

نایب رئیس - آقای دکتر سنجابی

دکتر سنجابی - عرض کنم در صورت جلسه اینطور شنیدم که جناب آقای میلانی را غایب بی اجازه نوشته اند (ناظر زاده - با اجازه هستند) گویا غیبت ایشان با اجازه است و تلگرافی از خود ایشان رسیده است که پشتیبانشان را نسبت بموات اظهار کرده اند و گفته اند که اگر لازم باشد بایشان اطلاع بدهند که فوراً بطهران بیایند

نایب رئیس - آقای افشار صادقی

افشار صادقی - بنده عرضی ندارم

نایب رئیس - آقای مدرس

مدرس - يك موضوعی بود که جناب آقای دکتر سنجابی فرمودند راجع بجناب آقای میلانی که تلگراف کرده اند و ضمناً تلگرافاتی رسیده است از تبریز که بازار را بسته اند و در تلگرافخانه متحصن شده اند برای پشتیبانی از جناب آقای دکتر مصدق

نایب رئیس - آقای مکی

مکی - يك نامه ای از طرف چاپکاران

کیلان بوسیله جنده بمجلس شورای ملی فرستاده شده همچنین نامه ای از مسلولین آسایشگاه شاه آباد که تقاضای تصویب لایحه مسلولین را در مجلس دارند بنده تقدیم مقام ریاست مینمایم

نایب رئیس - نسبت بصورت مجلس

نظری نیست؟

(اظهاری نشد)

تصویب آن بعد اعلام میشود

۲- تقدیم لایحه تمدید

اختیارات آقای دکتر

مصدق نخست وزیر بقید

دوفوریت بوسیله آقای

کاظمی نایب نخست وزیر

نایب رئیس - قبل از اینکه راجع

به نطقهای قبل از دستور تصمیم بگیریم جناب

آقای وزیر دارائی و نایب محترم نخست وزیر

تقاضای مطلبی فرموده اند بفرمائید

نایب نخست وزیر و وزیر دارائی

(آقای کاظمی) - لایحه ای از طرف دولت

تقدیم می شود که جناب آقای نخست وزیر

فرمودند که اینجانب عرض آقایان نمایندگان

مجلس برسانم

(بشرح آتی خوانده شد)

مجلس شورای ملی

بر خاطر آقایان نمایندگان محترم پوشیده

نیست که دولت اینجانب در حالی زمام امور

را بدست گرفت که وضع مملکت صورت

بسیار آشفته و دردهی داشت

اجانب در تمام شئون کشور رخنه کرده

و برای پیشرفت مقاصد و حصول مطامع خود

بهر وسیله ای که ممکن بود تشبث میکردند

و ترتیب کار را طوری فراهم ساخته بودند که

در مقابل مقاصد و مطامع آنان هیچگونه

مانع و رادعی نباشد تا بتوانند با روشن

کردن آتش اختلاف و نفاق در بین افراد

ملت همه را نسبت بهم بی اعتماد و ظنین

ساخته و بیوسته آنانرا بمواقف ناشی از

اختلافات جزئی و بی ارزش سرگرم و مشغول

کنند و فرصتی نماند که بتوانند در سر نوشت

خویش دخالتی بکنند و برای اوضاع ازمم

کسیخته مملکت چاره ای بیندیشند

گروه - آقا نطق قبل از دستور

است ؟
نایب رئیس - بلی بنده لازم نمی بینم که مواد آئین نامه خوانده شود چون تماشاچیان که در مجلس هستند غالباً واقف بآئین نامه هستند تنهاتند که هر گونه تظاهری طبق قانون جدا تعقیب میشود (صحیح است) و صلحت مجلس شورای ملی و احترام مجلس شورای ملی بر این است که آقایان از این جهت که از رعایت را داشته باشند (صحیح است) آقای صفائی بفرمائید

(۴) بیانات قبل از دستور آقای صفائی

صفائی - بنده اینطور تصور میکنم و البته گمانم اینست که تمام آقایان نمایندگان محترم بلکه قاطبه اهالی این مملکت با این تصور بنده موافق باشند که دو عامل مهم و سبب پیروزی ایرانیان در مبارزه با اجانب و بیگانگان بوده است. یکی عامل روحانیت و دیانت (صحیح است) دوم حسن تدبیر و کار دینی زمامداران سیاسی این مملکت (صحیح است) و البته کسانی که علاقمند به سعادت و عظمت این کشور هستند بایستی باین دو عامل مهم بنظر تساری نگاه کنند و بهر دو احترام بگذارند (صحیح است) دیانت و سیاست مانند روح و بدنند که روح و بدن باید با یکدیگر همکاری صمیمانه داشته باشند تا بتوانند وظایف مقصوده و منظوره را انجام بدهند و همانطوریکه برای سیاست یک مرکز ثابتی لازم است که از آن مرکز ثابت تعبیر بمقام سلطنت میکنند و البته بمقام سلطنت احترام می گذاریم (صحیح است) و لازم است که این مرکز ثابت را حفظ کنیم (صحیح است) همینطور برای دیانت و روحانیت هم یک مرکز ثابتی لازم است که بایستی جمیع متدینین نسبت بآن مرکز ثابت خاضع باشند و احترام بآن مقام بگذارند و آن مرکز ثابت مقام مرجعیت شیعه است (صحیح است) مقام مرجعیت مسلمین است مثل مقام مقدس آیت الله العظمی آیت الله بروجردی متع الله - المسلمین بطول بقائه (صحیح است) علیهذا ما بایستی کمال احترام را نه فقط بلکه هر فردی که در این مملکت زیست می کند و در این کشور زندگی می کند بایستی متواضع و خاضع نسبت بمقام آیت الله بروجردی باشد و احترامات ایشان را حفظ کند و در سایه حفظ احترامات ایشان مقام تمام روحانیون و شئون روحانیت را هم احترام بکنند و حفظ کنند (صحیح است) متأسفانه کار بعضی از ماجراجویان از لحاظ جسارت بجائی رسیده است که در مرکز دانشگاه روحانی شیعه یعنی قم در صحن مطهر حضرت معصومه سلام الله علیها نسبت بساحت مقدس پیشوای بزرگ اسلام و شیعه حضرت آیت الله بروجردی جسارت و توهین میکنند (شبهتوری - مملط کرده اند) و کلمات زننده بر زبان برانند (چند نفر از نمایندگان - مملط میکنند) و در

نتیجه این توهین جسته و گریخته بعضی از روزنامه نگاران هم بمقام روحانیون توهین می کنند معذک داد آزادی مطبوعات مرا میزنند من نمیدانم با اینکه اینقدر افسار گسیخته هستند بعضی از آنان چگونه تقاضا دارند که آنها را کاملاً آزاد بگذارند (حاج سید جوادی - من عقیده دارم اصلاً مطبوعات قانون نمی خواهد هر چه دلشان میخورد بنویسند) بلی فرمایش بسیار متینی فرمودید اصلاً مطبوعات قانون نمی خواهد هر چه دلشان می خواهد بنویسند آنقدر بنویسند که از این اندازه که مبتذل شده است بیشتر مبتذل بشود ولی خواستم عرض کنم که آقایان متوجه باشند که احترام دیانت را حفظ کنند و بمقامات دینی توهین نکنند (حاج سید جوادی - آن دستی که احمد کسروی را از پا در آورده هنوز هست و نمرده) (ملک مدنی - آقای صفائی مطبوعات همیشه از مقام روحانیت حمایت کرده اند آنچیزهای ضاله ربطی بمطبوعات ندارند) اجازه بفرمائید عرض کنم منظور من از این مقدمات اینست که بعد از آنکه آقایان طلاب حوزه قم اجتماع کرده و خواستند آنکسایک بمقام مقدس آیت الله توهین کرده اند بمجازات برسند فرماندار و رئیس شهر بانی اول ۴۸ ساعت مهلت خواستند و بعداً این مهلت را به ۲۴ ساعت پائین آوردند یعنی ۲۴ ساعت مهلت خواستند که در ظرف ۲۴ ساعت تکلیف را روشن کنند آقایان طلاب و متعلمین علوم دینی که آمده بودند جلوی فرمانداری برای آنکه جواب فرماندار را بشنوند عوض جواب گلوله به آنها دادند آنها را بسته اند به گلوله و عدلهای مجروح و یک نفر بطور مسلم مقتول که جسد او هم معلوم است و با تجلیلی هم او را دفن کرده اند ولی بطوریکه میگویند ۶ یا ۵ نفر مفقودند و معلوم نیست که چه شده اند آیا آنها هم کشته شده اند و شهر بانی آنها را برده و در خارج دفن کرده است و یا اینکه به روش دیگری اقدام کرده است یا اینکه اساساً اصل ندارد بالاخره تلگرافی هم که توسط آقای انگجی از آقایان طلاب حوزه علمیه قم رسیده است که درخواست رسیدگی کامل و جدی باین موضوع را دارند و درخواست دارند که این توهین از مقام مقدس آیت الله و اهل علم و روحانیون رفع شود (صحیح است)

انگجی - جناب آقای صفائی من تلگراف را تقدیم میکنم اگر وقت داشته باشید بخوانید

صفائی - لطف بفرمائید بنده هم تقدیم مقام محترم ریاست میکنم ریاست محترم این تلگرافی است که آقایان طلاب علوم دینی بساحت مجلس کرده اند بنده دیگر عرضی ندارم گرچه میخواستم که در جواب آقایان نریمان مطلبی عرض کنم (یکی از نمایندگان - این موضوع مطرح

نیست) بنا بر این بنده هم نمی خواهم مطرح کنم دیگر بعد از اینکه همکار محترم جناب آقای جلالی آن نطق را ایراد فرمودند بنده مقتضی نمی بینم (نمایندگان - صحیح است) نه فقط میخواستم آن دو اصلی را که ایشان بان استناد کرده اند آنها را رد کنم (نمایندگان - لازم نیست) فعلاً صرف نظر میکنم و اکتفا میکنم به تلگرافاتی که رسیده است چند تلگراف دایر بمخالفت شرکت زبان در انتخابات از طلاب حوزه علمیه قم و مشهد رسیده است از طلاب حوزه علمیه مشهد مصباح الهدی با ۴۸۱ امضاء از مشهد حاج سید علی رضای کسائی با ۱۱۰۵ امضای دیگر - از مشهد وجدانی و کیل رسمی داد گستری - حاج غلامحسین ابری نماینده انجمن شهر و بهزادیان با ۲۶ امضای دیگر - از مشهد ایزدبخش با ۴۹ امضای دیگر - از مشهد ۲ تلگراف یکی بتاریخ ۱۲-۱۰-۱۰ و دیگری بتاریخ ۱۶-۱۰-۱۰ از طرف مبارزین اسلام - از قم آقای مرتضی اسفاری که از وعظ شهر هستند با ۶ امضاء دیگر از جهرم احمد شریفی با ۷۵ امضای دیگر - این تلگرافات است که تقدیم مقام ریاست میکنم (تقدیم نمودند) و طومار است که دیشب از قم آورده اند که آنها هم در همین زمینه است که ابراز از جار کرده اند از شرکت بانوان در انتخابات و طومار دیگر هم در روزهای قبل آورده اند که یکی منسوب و مستند است بطلاب حوزه علمیه قم و یکی مال خیابان ری و ۱۳ طومار دیگر نمایندگان آقایان و عاظ دیروز آورده اند بمن دادند و من هم دادم با آقای آقاسید کمال که بعداً تقدیم مقام ریاست بکنم

انگجی - جناب آقای صفائی دو تلگراف هم امروز از تبریز و آبادان رسیده است دایر بعدم شرکت زنان صفائی - دو تلگراف هم بوسیله جناب آقای انگجی است از تبریز و آبادان راجع بعدم شرکت زنان در انتخابات این طومارها هم بوسیله آقای فئات آبادی است باین قرآن کریم که تقدیم مقام ریاست می شود (تمام طومارها را تقدیم نمودند) نایب رئیس - این طومارها فرمودید راجع به چه چیز است؟ صفائی - اینها همه مربوط بمقدم شرکت بانوان در انتخابات است اگر آقایان این امضاءها را قبول ندارند و باز اکثریت را قبول ندارند نصف روز را در اختیار بنده بگذارند بنده اعلام میکنم بمردم کشور که کسانی که مخالف بان انتخاب بانوان هستند بمرور روز تعطیل کنند باین وسیله ما فرزندم میکنم و معلوم میشود که آراء مردم چیست حکومت دمکراسی حکومت اکثریت است (میر اشرفی - صحیح است) (جلالی - طومارهایی که بوسیله بنده رسیده تقدیم

مقام ریاست میکنم) (۵) اعلام تشکیل جلسه خصوصی جهت تشخیص حد نصاب پس از استعفای آقای مکی

نایب رئیس - اجازه بفرمائید ماده ۲۱۳ آئین نامه قرائت شود (بوسیله آقای ناظرزاده ماده ۲۱۳ بشرح زیر قرائت شد) هر نماینده ای که راجع بان انتخاب او رسیدگی بعمل آمده و صحبت آن معلوم شده باشد می تواند از مقام نمایندگی استعفا دهد و هر گاه این استعفا قبل از جریان رسیدگی بتصویب اعتبار نامه باشد باعث توقیف رسیدگی در مجلس و آثار قانونی آن نخواهد بود

نایب رئیس - ماده ۲۱۴ قرائت میشود

(ماده ۲۱۴ نیز بوسیله آقای ناظرزاده بشرح ذیل قرائت شد)

نماینده استعفا نامه خود را بعنوان رئیس مجلس می نویسد و رئیس مجلس آنرا در اولین جلسه علنی با اطلاع مجلس میرساند شخص مستعفی در ظرف ۱۵ روز از تاریخ قرائت استعفا نامه در مجلس می تواند آنرا مسترد دارد والا پس از خاتمه این مدت و کیل مزبور مستعفی شناخته میشود. ۰۰ میر اشرفی - مجلس استعفای مکی را قبول ندارد مکی وکیل مردم است کسی حاضر نیست مکی از مجلس بیرون برود و بایستی در مجلس باشد اصلاً بیخود ماده را خواندید

(زنك رئیس) نایب رئیس - اظهار نظر بفرمائید

میر اشرفی - بنده باید اظهار نظر بکنم

نایب رئیس - بنده دستور دادم بخوانند بشما اخطار میکنم

میر اشرفی - اخطار بکنید مگر من از اخطار شما میترسم

نایب رئیس - توهین نکنید بشما اخطار میکنم

میر اشرفی توهین نمی کنم

مهندس حسینی - توهین میکنید آقا بشما چه دستور میدید؟

میر اشرفی - بشما چه مربوط است؟ شما اینهمه حرف می زنید دو کله هم من حرف میزنم

مهندس حسینی - ما حرف را با کمال ادب میزنیم چیز عجیبی است

میر اشرفی - چیز عجیبی است بنده هم با کمال ادب حرف میزنم

نایب رئیس - آخر یک ترتیبی دارد کار که باید رعایت بشود آقای مکی شرحی نوشته اند و این شرح را در جلسه علنی به

تاریخ پرافتخار وطن ما اینطور نشان میدهد که هر وقت آشفتگی و یأس بر سر حد کمال رسیده بر توی از نبوغ ذاتی و استمداد خداداد ایرانی تجلی کرده و در میان طوفان نوبیدیها و محرومیتها برای پیدا کردن راه نجات و جلا رجویی با یک اقدام مردانه و تهورانه صفحه تقدیر و سرنوشت شوم را عوض کرده راه سعادت و کامیابی را در پیش گرفته است.

این دفعه نیز چون فشار و ظلم اجنبی و عوامل داخلی او از حد گذشت ملت ایران از خواب گران بیدار شد و بانهایت جدیت و صمیمیت که دنیا را با عجب و تعجب واداشت مقدرات خود را بدست گرفت و پس از سالیان در از حکومت افکار عمومی در این مملکت صورت حقیقت پیدا کرد و مبارزات پر دامنه ملت ایران برای قطع ایادی اجانب و احقاق حق خود با شدت هر چه تمامتر علنی شد و در نتیجه کاری بان عظمت که حتی تصور انجام آن هم نمیرفت در مدتی بسیار کوتاه بخواست خدا و اراده ملت ایران انجام گرفته و خاک وطن ما را اجنبی بعد از همه تشبثات و تلاشها ترک کرد و در اندک زمانی دست تجاوز اجانب از این سرزمین قطع گشت و ریشه حقیقی تمام مفاسد کنده شد. پس از آن نیز ملت ایران هم آهنگی و اتحاد کلمه خود را که بر اثر آن این موفقیت ماحصل شده بود همچنان حفظ کرد و با از خود گذشتهگی و فداکاری بیمانندی راه سعادت و پیروزی را ادامه داد در چنین وضعی یقین بود که اجانب با قوای شگرفی که در داخل کشور از سالیان در از تدارک کرده بودند و در خارج نیز بر اثر نفوذ مادی و معنوی با اختیار داشتند در مقابل اراده ملت ایران ایستادگی میکردند و دولت اینجانب ناچار بود به وسیله که ممکن است با این قوای عظیم مقاومت و برابری کند بدیهی است در یک چنین مبارزه بزرگ و بیسابقه کشور ایران وضع عادی نداشت یا میبایست از نتیجه مبارزات ملی چشم ببوشد و بازم دست بسته تسلیم اجانب بشود و با اینکه مردم دولت را تقویت کنند تا بهر وسیله که ممکن است راهی که مراحل مهم آن با موفقیت طی شده بیایان برسد و جای تردید نبود که ملت و مجلس شورای ملی راه دوم را اختیار مینمودند و در این وضع غیر عادی بدولت اینجانب اختیارات کافی می دادند تا اصلاحاتی که لازم است با سرعت و فوریت انجام دهد بخصوص که قوانین موضوعه در ادوار سابق هر يك مولود علل و جهاتی بود که با اوضاع اجتماعی امروز تطبیق نمیکرد و اصلاح تمام آن قوانین بطریق عادی نیز فرصت بسیار زیادی میخواست که در حال حاضر برای مجلس فراهم نبود و لازم بود از این نهضت ملی و موقعیت استثنائی که پیش آمده است برای رهیختن شالوده يك اساس صحیح جهت حصول آمال ملی نهایت استفاده

بشود و اصلاحاتی که لازم است با سرعت و فوریت انجام پذیرد و در عین حال تصمیم نهائی و قطعی نیز با مجلس شورای ملی باشد.

در دنیا همواره رسم بر این است که در اوضاع غیر عادی تصمیمات غیر عادی اتخاذ میشود زیرا در موقمی که خطری در پیش نیست اگر سرعتی در اتخاذ تصمیمات نباشد عواقبی در پی نخواهد داشت ولی در زمان خطر حتی يك لحظه راهم نباید نادیده گرفت زیرا ممکن است همان يك لحظه و فرصت کم در سرنوشت ملت تأثیر فراوان پیدا کند

آقایان نمایندگان محترم چون چنین وضعی را در مملکت حس کردند بدون اینکه تردیدی بخورد راه دهند با کمال حسن نیت و باتفاق کلمه برای مدت ۶ ماه باینجانب اختیار دادند تا لوائی را که برای بهر بود اوضاع اجتماعی و ادامه مبارزه ملی ضروری تشخیص می دهد بموقع اجرا بگذارند چنان که ملاحظه فرمودند دولت اینجانب نیز بدون اینکه لحظه ای از این اوقات گرانها را بیهوده بگذارد و هر دردتا آنجا که ممکن می شد با وضع لوائی مفید و توجه با اوضاع کنونی کشور کوشش کرد تا اوضاع را بصورت عادی برگرداند و چنانکه مشاهده می شود بر اثر همین علل و عوامل تمام آن چه اجانب پیش بینی می کردند و تصوراتی که داشتند نقش بر آب شد و با کمال وضوح دیدند که نه تنها ملت ایران بیش از حد تصور آنها مقاومت کرد بلکه اکنون نزدیک به دو سال است که هر گونه مضیقه ای را با گشاده رویی و استقامت و ثبات تحمل نموده و اگر ضرورت ایجاد کند و گردانندگان سیاست جهانی بازم نخواهند بجای مبارزه ملی ما بی برند و در این راه موافقت برایشان خواهد توانست سالیان دیگر و تا هنگام حصول نتیجه نهائی این ایستادگی و مقاومت را ادامه دهد.

لوائی که در طی این مدت بتصویب رسیده پس از پایان دوره آزمایش قانونی یعنی شش ماهه اختیارات برای تصویب نهائی تقدیم مجلس شورای ملی خواهد شد.

نکته ای که در اینجا میخواهد بمرض آقایان نمایندگان محترم برساند این است اوضاعی که پنج ماه قبل ایجاد میکرد تا باین جانب اختیاراتی برای اصلاح امور داده شود نه تنها هنوز وجود دارد بلکه آزمایش این مدت نشان داد مادامیکه فرصت کافی برای دنبال کردن این رویه در پیش نباشد و نتوان در حین اجرای لوائی نقائین و مشکلات کار را رفع کرد و شالوده ای اساسی و دنیا پسند برای مملکتی که همه چیز آن را مورد چیل و تاراج قرار داده اند ریخت ممکن است زحمات و فداکاریهای مردم خدای نا کرده پاناکامی رو-

برو شود و حریف حیل گیر بتواند از تعریکات مدام و سم پاشی شبانه روزی خویش نتیجه بگیرد و از مرور زمان بفتح خود استفاده کند.

برای اینکه ملت ایران بتواند در تمام مراحل این جهاد پیروز مند شده و رفع بدبختیها و مصائب موجوده را بکند و در میان ملل راقبه چهار موقعیت و مقام مناسبی تحصیل کند چاره ای نیست جز اینکه مجلس شورای ملی شرایط استثنائی روز را کاملاً درک کند و دولت بر گزیده او نیز ناگزیر است به حساسیت و اهمیت وظیفه سنگین خود آشنا باشد و تمام ابزار و وسائل قانونی و مشروع کار را در اختیار بگیرد تا مجال کمترین سوء استفاده برای هیچکس باقی نماند.

قوانین مالیاتی، مقررات اقتصادی و مطالبات کشوری در شرایط امروز کشور نه تنها باید با سرعت و دقت کامل تدوین و تنظیم شوند بلکه از دست رفتن يك روز و گاهی یک ساعت از زندگی بحرانی ملتی که بر سر دوره تاریخ قرار گرفته است ممکن است عواقب خطرناک و مسئولیت خطیر غیر قابل جبران بپار آورد.

از نظر همین وظیفه سنگین وجدانی ناگزیر است مشکلات کار را با آقایان نمایندگان محترم در میان گذارد و با صراحت کامل عرض کند که بار دیگر لازم است ملت ایران باین خدمتگزار اعتماد کند و با اجازه دهد تا چندی دیگر از وسیله قانونی اختیارات که برای پیشرفت مقاصد ضرورت حیاتی دارد استفاده نماید.

حاصل اعتمادی که عموم آقایان نمایندگان محترم مجدداً نسبت باین دولت ابراز فرموده اند و رفع بحران را در این موقعیت خطیر از این جانب خواسته اند باید عرض کنم که تأمین این منظور مقدس و سر و صورت دادن با اوضاع مملکت و رفع بحران اقتصادی و اجتماعی و ایستادگی در مقابل بیگانگان جز تمدید مدت اختیارات راه دیگری بنظر دولت نمی رسد.

از این جهت با انکاء بحسن نیت و علاقمندی و وطن دوستی و موقع شناسی آقایان نمایندگان محترم ماده واحده ذیل تقدیم و فوریت بمجلس مقدس شورای ملی پیشنهاد میشود و امیدوار است با تصویب آن امکان هر گونه اقدامات قانونی که برای ادامه اصلاحات مورد علاقه مردم ضروریست و برای طی مراحل نهائی این مبارزه ملی لازم بنظر میرسد بدولت اینجانب داده شود تا بتوان برای بهبود مؤثر اوضاع قدهمهای اساسی تر برداشت و بخواست خداوندی و اراده توانای ملت این مجاهده مقدس را با نیروی تازه ای بشر برسانیم.

نخست وزیر - د کتر محمد مصدق ماده واحده - اختیارات موضوع قانون مصوب بیستم مرداد ماه ۱۳۳۱ از تاریخ انقضاء

برای مدت یکسال دیگر تمدید میشود تبصره - در صورتیکه بموجب اختیار در جدول قانون انتخابات تغییراتی داده و عده نمایندگان از میزانیکه قانون برای احراز حد تصاب تشکیل جلسه بینی کرده است تجاوز نماید مادام که نمایندگان جدید بمجلس نیامده اند تأثیری در حد اکثریت دورده ملی نخواهد داشت

نایب رئیس - حالا که مطرح نیست چون وارد دستور شده ایم.

وزیر دارائی - لایحه بقید دوفور تقدیم شده (همه نمایندگان)

نایب رئیس - دست من که چندان نیامد.

وزیر دارائی - بیخنده الان تقدیم میکنم (لایحه را بوسیله پیشخدمت تقدیم نمودند)

حائری زاده - اجازه میفرمائید؟

نایب رئیس - وقتیکه مطرح اجازه داده میشود

مکی - (با حال عصبانی در حالیکه ایستاده و قصد خروج داشت) بنده استغفار را از وکالت مجلس تقدیم می کنم و میرم (عده ای از نمایندگان - احسنت احسنت)

(همه شید حضار - زنگ رئیس - دور بسکوت)

(در اینموقع تظاهراتی از طرف تماشاچیان بعمل آمد)

بهادری - هر چه میخواهند میکنند اینهم شد مجلس؟

۴ - تقدیم لایحه الغاء عوارض در دهات بوسیله آقای وزیر کشور

نایب رئیس - آقای وزیر کشور شما هم لایحه ای میخواهید تقدیم کنید؟

وزیر کشور - لایحه قانونی الغاء عوارض در دهات که در ۲۲ مرداد ماه ۱۳۳۱ تهیه و تصویب شده بود بموقع عمل و آزمایش در آمد و اصلاحاتی در آن صورت گرفت و حالا متن این لایحه را برای تصویب تقدیم مجلس شورای ملی میکنم.

نایب رئیس - چند نفر از آقایان تقاضای نطق قبل از دستور کرده اند.

حائری زاده - حالا باین جریانی که این دولت پیش آورده موقع نطق قبل از دستور نیست باید تکلیفش یکسر بشود

نایب رئیس - در حال بنده تصور می کنم چون وقت گذشته اگر آقایانی که تقاضای نطق قبل از دستور کرده اند خودشان موافقت بفرمایند میشود صرف نظر کرد

صفائی - بنده تقاضای می کنم پنج دقیقه به بنده وقت بدهید يك تذکره لازمی دارم.

نایب رئیس - دست من که چندان نیامد.

جمع نمایندگان - بفرمائید

مجلس تقدیم کردند و در واقع در همین جلسه با اطلاع مجلس رسید و مذاکره ای هم راجع به عقیده ایشان نمی شود ایشان ۱۵ روز وقت دارند البته ما هم سعی خواهیم کرد که ایشان را منصرف بکنیم موضوع دیگری که قابل توجه است این است که فعلا در مرکز ۶۹ نفر حاضر داریم و این حداقل نصاب برای تشکیل مجلس است و چون ایشان ۱۵ روز اختیار استرداد استعفای ایشان را دارند این مطلب پیش می آید که از این ساعت ایشان جزو حد نصاب محسوب میشوند یا نه (دکتر شایگان - البته که محسوب میشوند) چون بنده نتوانستم راجع به این موضوع اظهار نظری بکنم تقاضا میکنم از آقایان که از اینجا جلسه خصوصی برویم تا این مطلب حل بشود

دکتر معظمی - بنده پیشنهاد تنفس دادم.

(ساعت یازده صبح جلسه بعنوان تنفس ختم و مجدداً ساعت یازده و پنج دقیقه تشکیل گردید)

(۷) تقاضای آقای نایب رئیس دائر به اجرای ماده ۱۰۲ آئین نامه در باره آقای میراشرافی و انصرافی ایشان بعد از عذرخواهی آقای میراشرافی

نایب رئیس - مطلب دیگر راجع به سخنان تنیدی بود که آقای میراشرافی نماینده محترم نسبت به یکی از منشیان محترم آقای ناظرزاده و همچنین نسبت به بنده فرمودند بنده از آقایان تقاضای اجرای آئین نامه را دارم یعنی توبیخ بامنع حضور **شبه ستری** - آقای میراشرافی صحبت بکنند تمام میشود

میراشرافی - بنده توهین نکردم **نایب رئیس** - ماده مربوطه در مورد توبیخ بامنع حضور قرائت میشود (ماده ۱۰۲ آئین نامه) شرح زیر خوانده شد

ماده ۱۰۲ - در مورد توبیخ بامنع حضور درباره نماینده باید رئیس از مجلس رأی بخواهد و در صورت تصویب نماینده مزبور در آن جلسه و جلسه بعد حق ورود به اطاق جلسه علنی و همچنین جلسات شعب و کمیسیونها و شرکت در امور مجلس را ندارد همین که مجازات تصویب شد رئیس مجلس نماینده مزبور را دعوت بخروج از جلسه می نماید و هر گاه اطاعت ننماید رئیس جلسه را ختم می نماید و تشکیل جلسه ثانی در همان روز نیز ممکن است

میراشرافی - اجازه میفرمائید؟ **نایب رئیس** - بفرمائید **میراشرافی** - مطلبی که جناب آقای مهندس رضوی فرمودند که بنده به ایشان قصد اهانت داشتم خیال میکنم برایشان سوء تفاهم حاصل شده است (صحیح است) برای اینکه مطابق آئین نامه وقتی نماینده ای استعفا میدهد در همان جلسه استعفا نامه اش قرائت نمیشود ماده ۲۱۴ آئین نامه میگوید

که در جلسه علنی بعد بنظر نمایندگان میرسد و بنده غرضم تذکر به جناب آقای ناظرزاده بود که استعفا نامه آقای مکی در این جلسه نباید قرائت بشود و بنا بر این قصد توهینی نداشته و ندارم بنده همیشه نسبت به جناب آقای مهندس رضوی احترام قائل هستم برای اینکه ایشان همیشه بیطرفی خودشان را حفظ کرده اند و با اینکه ایشان عضو فراکسیون نهضت ملی هستند بیطرفی خودشان را همیشه محفوظ داشته اند و بدون هیچ تمیزی نسبت به همه آقایان نمایندگان یکسان رفتار کرده اند (صحیح است) ولی میخواهم استفاده بکنم و یک مطلبی را هم اینجا عرض جناب آقای دکتر شایگان و مهندس حسینی برسانم که اینجا هیچکس از هیچکس و کیلتر نیست بنا بر این چون بنده عصبانی هستم هر کس بمن توهین بکند خواهش میکنم انتظار نداشته باشند که من بایشان توهین نکنم در جلسه گذشته عرض کردم که آقای دکتر شایگان راهم برایشان احترام قائل هستم

نایب رئیس - اگر آقای میراشرافی صراحتاً عذرخواهی بکنند بنده میپذیرم در غیر این صورت مجلس باید طبق آئین نامه بتقاضای اینجناب ترتیب اثر بدهد

میراشرافی - بنده عذرخواهی کردم حالا اگر نتوانستم جناب عالی را قانع بکنم در جلسه هیئت رئیسه باهم صحبت خواهیم کرد

ناظرزاده - آقای میراشرافی بهمه جویش عادت دارند

نایب رئیس - بنده با همین جمله قانع شدم

(۸) تقدیم بودجه یکساله ۱۳۳۱ مجلس شورای ملی بوسیله آقای میراشرافی کارپرداز

میراشرافی - بنده استفاده میکنم از موقع و با اجازه جناب آقای رئیس بودجه سال ۱۳۳۱ مجلس را تقدیم میکنم که برای تصویب بکمسیون حسابداری برود

(۹) تصویب پیشنهاد آقای حاج سید جوادی راجع به تنفس ختم جلسه

نایب رئیس - با اجازه آقایان میفرماید وارد دستور میشود (ملک مدنی - بنده این خواستم طرحی راجع به بودجه مجلس تقدیم کرده ایم) اعلام رأی شده است بطرحی که از طرف نمایندگان تقدیم شده بود، آقای مجدزاده پیشنهاد کرده اند که قرائت میشود

حاج سید جوادی - بنده پیشنهاد تنفس داده ام (پیشنهاد سکوت آقای مجدزاده بشرح زیر قرائت شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی پیشنهاد می کنم طرح تقدیمی نماینده در جلسه سابق که نسبت به فوریت آن مذاکره بعمل آمده مسکوت بماند

حاج سید جوادی - پیشنهاد است

ملک مدنی - راجع به بودجه مجلس ما طرحی داده ایم

نایب رئیس - آقای حاج سید جوادی پیشنهاد تنفس داده اند، آن مجدزاده پیشنهاد سکوت کردند (دکتر معظمی - تنفس مقدم است) پیشنهاد آن مجدزاده از نظر وصول به هیئت رئیسه است ولی چون سنت بر این جاری بوده پیشنهاد تنفس ابتدا مطرح شود نسبت به پیشنهاد تنفسی که آقای حاج سید جوادی تقدیم کرده اند اعلام رأی میکنم، آقایان که موافقت دارند قیام بفرمائید (اکثر قیام نمودند)

تصویب شد، چون وقت هم گذشته است ختم جلسه را هم اعلام میکنم.

جلسه آینده یکشنبه ساعت ۱۱ صبح (مجلس مقارن ظهر ختم شد)

نایب رئیس مجلس شورای ملی **احمد رضوی**